

Landingarvirðið vaks

Íslenskt fiskiskip landaðu í fjør fyri 80 mia. íslenskar krónur, sum var smáar fyra mia. krónur meiri enn árið fyri. Botnfiskaskipini seldu fyri 60,3 mia. krónur í fjør, og av hesum stavaði ein lítil helvt frá toskinum. Skipini landaðu hýsu fyri 14,5 og kongafisk fyri 5,8 mia. krónur. Uppisjóvarskipini landaðu fyri 14,5 mia. krónur ella 15 prosent meiri enn í 2006. Hagtølini vísa, at útflutingurin av óvirkaðum fiski vaks smá sjei prosent í fjør.

Íslensku trolararnir fingur væl minni burtur úr upsa og kongafiski í fjør (Mynd: Visir)

Dreymurin um oljuvinnu gekk út

Nógv olja er spríkt úr undirgrundini, síðani Mikael Gren fyrstu ferð setti fótin á ein boripall. Hóast útbúgving sum maskinmeistari mátti hann banka rust og spula dekk. Men hetta skuldi vísa seg at vera lopfjolin til eina veruliga karrieru í fráländavinnuni

Hilmar Simonsen

At fáa fótin fyri seg í oljuvinnuni er ikki bara sum at siga tað, um tú ikki kanst vísa á praktiskar royndir á tínum CV. Ein góð útbúgving má metast sum ein fyrirtreyt, men hevur tú ongar royndir frá veruliga lívinum, so skalt tú ikki rokna við at olju- og veitingarfeløg koma eftir tær og bera teg á lógnum inn í tann gylta oljuheimin. Hetta kann Mikael Gren skriva undir upp á.

Mikael Gren er svii, føroyskt giftur og búsitandi á Argjum. Í 1997 varð hann útbúgvin sum maskinmeistari,

og tað hann droymdi um var at sleppa í fráländavinnuna at brúka sína útbúgving. Hetta eydnaðist eisini, eftir at hann var komin á tal við táverandi umboðsmannin hjá Amerada Hess í Føroyum, Johan Mortensen, men tað var ikki nakað dreymstarv at byrja við.

Hann var settur at gera uppgávur, sum honum ikki nýttist nakra maskinmeistararútbúgving til, so sum at banka rust og vaska dekk.

Við rusthamara og spulslangu

Mikael Gren flutti úr Svøriki til Føroya í 1987 saman við unnustu síni Leilu á Lofti, sum er av Argjum. Hann var bilmekanikari, men avgjordi seinni at byggja víðari upp á hesa læru, og fór tí at lesa til maskinmeistara. Í kjalarvørrinum á oljufepurinum, sum var byrjaður at gera um seg her á landi, kom hann í samband við Jóhan Mortensen, sum um hetta mundið var umboðsmaður hjá Amerada Hess í Føroyum. Jóhan hevði slóðað vegin fyri at fáa tveir føroyingar

umborð á ein boripall, sum altjóða veitingarfelagið Transocean hevði leigað úr Kina til at bora fyri Amerada Hess í bretskum sjógvi. Hetta var sjálvsagt ein kærkomin móguleiki, og saman við einum øðrum føroyingi, Ragnar Simonsen, fór Mikael fyrst á eitt grundskaið í Louisiana í tvær vikur, og síðani til Aberdeen á skeið á einum boripalli, áðrenn leiðin gekk út á leigaða boripallin í Norðsjónum.

Soleiðis byrjaði oljukarrieran hjá Mikael Gren, har hann arbeiddi tvær vikur og var heima tvær vikur. Men hann noyddist sjálvur at gjalda flogferðaseðlarnar millum Føroyar og Skotland sambært teimum reglum, sum guldu í bretskari oljuvinnu, og tað tærði einar 6000 krónur av lönini hvønn mánað. Hevði hann arbeitt í Noreg, so hevði hann sloppið undan at góldið fyri ferðaútreiðslur.

Tað gekk tó ikki so long tíð, til Mikael slepti rusthamaranum og fór í maskinrúmið at arbeiða. Hetta var so avgjørt eitt stig rætta vegin fyri hann.

Stjóri á boriskipinum

Eftir at fyrsta loyvisrunda í Føroyum hevði verið í 2000, stakk móguleikin seg upp hjá føroyingum at taka master útbúgving innan búskap og leiðslu á Føroya Handilsskúla í samstarvi við Robert Gordon universitetið í Aberdeen. Hendan móguleikan lat Mikael Gren sær ikki gleppa av hondum, hann søkti og slapp inn og tók MSc-prógvið í leiðslu (management) í

Mikael Gren, sum er svii, býr á Argjum saman við føroysku konu síni og tveimum døtrum

Mynd: Jens Kristian Vang

Stutt um Mikael Gren

Mikael Gren er 45 ára gamal og svii, men hevur búð í Føroyum síðani 1987. Hann er giftur føroysku Leilu á Lofti, og tey hava tvær døtrar (14 og 9 ár). Hann var upprunaliga útbúgvin sum bilmekanikari, men eftir at hann var komin til Føroya tók hann maskinmeistaraprógvið. Seinni tók hann útbúgvingina MSc í leiðslu á Robert Gordon universitetinum í Aberdeen – ein útbúgving fyriskipað av Føroya Handilsskúla og

Aberdeen. Hetta gjordi, at hann slapp longur upp í hierarkiið hjá Transocean, og eftir hetta gjordist hann ein av leiðarunum hjá hesum heimsins størsta veitingarfelag. Við hesum var ein av hansara dreymum upp-

fyltur.

Eftir í fleiri ár at hava verið tekniskur leiðari á boriskipinum Deepwater Expedition, hevur hann síðani november 2007 verið Assistent Rig Manager – sum vit á føroyskum kunnu kalla

varastjóri. Hetta starvið gongur frá landi av, har hann saman við "the Rig Manager" (stjóranum á boriskipinum) tekur allar neyðugar avgerðir.

- Tað eru 150 starvsfólk umborð á skipinum í senn,

Stutt um Deepwater Expedition

Boriskipið Deepwater Expedition kann bora á djúpum vatni, heilt upp til 3000 metra dýbd. Boristrongurin er 11 km til longdar, so um dýbdin er 3 km, so kunnu borast 8 km niður í undirgrundina.

Tað verður roknað sum djúpvatnsboring, tá borað verður á 1500 m og haryvir.

Byggiár: 1989 (á Kherson's skipasmiðjan í Ukraína).

Umbygdur: 1999.

Dimensiónir: 171 m langur, 28 m breiður, 12 m djúpur.

Bókað virðið: 500 mió. dollarar (uml 2,5 mia. krónur).

Helt ikki reglurnar

Norsku myndugleikarnir eru nú lidnir at kanna tilburðin tann 12. desember í fjør, tá 4.400 rúmmetrar av olju runnu í havið av Statfjord A-pallinum hjá StatoilHydro. Kanningin avdúkaði fleiri frávik frá galdandi reglum og ásetingum. Eitt nú var tað ógreitt, hvør hevði ábyrgdina á staðnum, men skiltu ikki álvaran, og avskipingarslangan brast, tí trýstið var ov stórt. StatoilHydro hevur lovað at bota sínar skipanir innan 1. juni í ár.

Oljulekin á Statfjord A er tann størsti nakrantíð á norska landgrunninum (Mynd: Kystvakten)

Á tal við olju- málaráðharran í Marokko

– Alla staðni verða krøv sett oljufeløgum um at brúka heimliga arbeiðsmegi. Hetta skulu føroyingar eisini gera, tá olju- og veitingarfeløg koma hendanvegin. Tað er kanska einasti mátin at fáa fótin fyrri seg, tí stóð tað til feløginu sjálv, so brúktu tey bara fólk við drúgvum royndum

Mikael Gren, undirstjóri í Transocean

og av teimum hoyra 100 til Transocean. Bókaða virðið hjá boriskipinum er 500 mió. dollarar (= uml. 2,5 mia. krónur), so tað er ein stór ábyrgd at fáa alt at hanga saman, greiðir Mikael Gren frá.

Hann hevur júst verið í Marokko og bora ein brunn fyrri Petronas, sum er eitt malaysiskt oljufelag. Tað arbeiðið tók 40 dagar. Nú er boriskipið á veg til Sudurafrika, har tað skal í turrdokk, og tað arbeiðið tekur væntandi 80 dagar.

- Her skal skipið klassast, byggjast um og gerast klárt til ein 2 ára sáttmála í India. Hetta arbeiðið er projekterað til 50 mió. dollararar, sigur Mikael Gren.

Tá Deepwater Explorer fer til India, flytir Mikael niður har at arbeiða í eina tíð. Við sær hevur hann konuna og børnini – tvær døttur, sum báðar eru ættleiddar úr ... India.

Mikael Gren, sum er svii, búsitandi á Argjum, hevur júst verið í Marokko og borað eina djúpvatnsboring. Har hitti hann oljumálaráðharran, sum hann vísti runt á boripallinum. Eins og í Føroyum eru stórar vónir til eina komandi oljuvinnu í Marokko

Hilmar Simonsen

Mikael Gren gjørdist í november 2007 assistant rig-manager (varastjóri) hjá risastóra veitingarfelagnum Transocean, eftir at hann hevði verið tekniskur leiðari hjá felagnum í nøkur ár. Hann hevur júst verið heima á Argjum í einar tvær vikur, eftir at hava borað brunnar í ávikavist egyptiska høvuðsstaðnum Kairo og í Marokko. Í Egyptalandi boraði Transocean fyrri

Shell, og var tann verkætlanin liðug í desember.

Sosialurin hevur hitt Mikael Gren og fingið hann at greiða frá um starvið hjá sær á boriskipinum Deepwater Expedition, sum Transocean eigur.

Handaði ráðharranum gávu

Hvussu er tað at arbeiða í oljuvinnuni í so fjarskotnum londum sum Egyptalandi og Marokko?

- Tað er nógvar pappírsarbeiði knýtt at slíkari borietlan. Egyptaland er nokkso serligt á tann hátt, at har eru nógvar forðingar fyrri innflutningi, eisini rópt handilslig protektionisma. Til dømis mugu bummull og aðrar klædnævurur keypast í landinum, tí slíkt er ikki loyvt at innflyta. Tó er nógvar vørur spesifikkar fyrri oljuvinnuna, og tær mugu innflytast, greiðir Mikael Gren frá.

Boriverkætlanin í Kairo tók 11 mánaðir, og har var talan um fyra framleiðslubrunnar, sum vórðu boraðir

fyrri Shell.

Eftir hetta gekk leiðin hjá Mikael Gren og Deepwater Expedition til Marokko, sum er eitt sera jomfrúligt land, tá tað kemur til oljuvinnu. Har er eingin oljuvinna enn, og av tí at landið liggur so fjart frá øðrum oljutjóðum, kann tað skírast sum ein “oyðimørk” innan oljuvinnu.

- Tað var ein øðrvísi upp-gáva, har skuldi alt setast upp av nýggjum. Hendan boringin er tann fyrsta djúpvatnsboringin, tey hava gjørt, sigur Mikael Gren, sum eisini var á tal við marokanska oljumálaráðharran.

- Hon (oljumálaráðharrin, blaðm.) kom við út á boriskipið og varð víst runt har. Í Marokko er tað so, at allir ráðharrar eru undirlagdir kong, tí tað er kongur, sum hevur alt vald í landinum. Men ráðharrar hava kortini stóra virðing og tign rundan um seg, greiðir Mikael Gren frá.

Eftir at oljumálaráðharrin hevði fingið rundvísing á boriskipinum var farið aftur

Mikael Gren handar oljumálaráðharranum í Marokko eina gávu frá Transocean, sum ein stór mynd av boriskipinum Deepwater Expedition.

Mynd: Mikael Gren

í land, har Mikael Gren handaði henni eina gávu (sí mynd).

Minnir um Føroyar í oljuhøpi

Vit spyrja Mikael Gren, um stóðan í Marokko minnir um Føroyar, tá tað snýr seg um vónirnar til eina møguliga komandi oljuvinnu.

- Tað ger tað, men eg vil nokko siga, at fyrri okkum í Føroyum er oljuvinnan nógviðkomandi, tí okkara nærmastu grannar Bretland og Noreg framleiða olju so tætt við okkara undirgrundarmark. Í so máta liggur Marokko nógvið meiri avbyrgt. Tað nærmasta er Nigeria, sum tó liggur nógvið longur Suðuri, greiðir Mikael Gren frá.

Boringin í Marokko var liðug tann 20 februar, men her var talan um eitt sokallað “tight-hole”, tað vil siga, at ongar upplýsingar sleppa út til almenningin. Malaysiska oljufelagið Petronas stóð fyrri boringini, men Mikael Gren kann ikki

siga nakað um úrslitið av henni.

Vónirnar hjá marokkanum til eina komandi oljuvinnu eru stórar, eins og í Føroyum, men Mikael Gren heldur ikki, at áhugin hjá oljufeløgnum at bora í Marokko er so ovurhonds stórir. Ein grund til hetta kann vera, at útlutaðu teigararnir eru sera tíðaravmarkaðir, men ein onnur grund kann eisini vera málsligir trupulleikar, tí fólkikið tosar bert arabiskt og franskt, meðan bert heilt fá tosa enskt, sigur Mikael Gren. Enskt er sum vera man tað málið, sum verður brúkt í altjóða oljuvinnuni.

Marokko er fyrrverandi franskt hjáland og er annars liberalt sinnað samanborið við onnur muslimsk lond.

- Franskur lívsstíllur sæst týðuliga aftur í høvuðsstaðnum Rabat, har tað til dømis eru nógvið franskir bilar, men í havnarbýnum Casablanca, sum er størsti býur í Marokko, har alt er meiri arabiskt, sigur Mikael Gren.

Júst komin út á boriskipið við tyrluni. Mikael Gren (longst til høgru) og marokanski oljumálaráðharrin (kvinnan mitt í myndini).

Mynd: Mikael Gren

Norðurlond felags gjaldoyra

Hugskotið um eitt felags norðurlenskt gjaldoyra hefur fingið eitt sindur av umrøðu í teimum íslensku fjølmiðlunum, eftir at tann íslenska krónan hefur verið viknandi í seinastuni. Í íslenska vinnulívinum halda tey hugskotið vera áhugavert, men fleiri ivast tó í, um tað hefur áhuga í hinum londunum. Víst verður á, at finnlendingar hava evruna, danska krónan er tengd at evruni, og sviar eru í ES, men uttan fyri felags evrusamstarvið.

Íslendingar umrøða hugskot um felags norðurlenskt gjaldoyra (Mynd: Visir)

Boriskipið Deepwater Expedition, sum Mikael Gren hefur verið við í nøkur ár. Tá hann um ein mánaðans tíð fer til India, fer hann at vera knýttur at tveimum sokallaðum “jack-ups”. Familjan flytir við honum til India at búgva í 2 ár

Leiðin gongur til India

Fyri at vera betri fyrireiðandi til eina føroyska oljuvinnu, so áttu føroyingar at fingið sær royndir aðrastaðni fyrst. India tekur seg nóg fram sum oljutjóð í hesum døgum, og stórir tørvur er á arbeiðsmegi, tí er tað ein móguleiki at hyggja tann vegin, heldur Mikael Gren

Hilmar Simonsen

Eftir at boriverkætlanin í Marokko var liðug tann 20. februar byrjaði Deepwater Expedition at sigla til Suðurafrika. Skipið stæðgaði í Las Palmas í 3 dagar og verður væntandi frammi í Suðurafrika 19. mars. Í Suðurafrika skal skipið klassast og umvælast, og gerast klárt til nýggja upp-gávu í India. Hetta arbeiðið tekur einar 80 dagar.

- Í India skulu vit bora fyri eitt oljufelag ið kallast Reliance. India tekur seg

nógv fram sum oljutjóð í hesum tíðum, so um føroyingar kundu hugsað sær at sloppið at roynt seg, so er ein móguleiki at hyggja tann vegin, heldur Mikael Gren fyri, og hann heldur fram:

- Oljufeløg ynskja fólk við royndum, men veruleikin er, at slík fólk finnast ikki í dag.

Tí nýðast feløgini at leita eftir fólk við øðrum royndum innan aðrar vinnur, tað verið seg verkfrøðingar, fólk innan shippingvinnu og fiskivinu. Sjálv-

andi krevur tekniski parturin fólk við serligum førleika, men tað er brúk fyri so nógvum øðrum fólki eisini, sigur hann.

Mikael Gren sær fegin, at fleiri føroyingar fáa fótin fyri seg í oljuvinnuni, tí hetta vildi gjørt okkum betri før fyri at tikið ímóti einari komandi føroyskari oljuvinnu.

- Í nógvum londum, sum leita eftir olju, er einki lokalt fólk skikkað til oljuvinnuna. Hetta kundu føroyingar byrgt upp fyri við at fingið sær royndir framman-

undan, sigur Mikael Gren.

Í India skal Mikael Gren sjálvur royna seg í nýggjum starvi.

- Uppgáurnar hjá vara-stjóranum (assistant rig manager) vóru vorðnar ov umfangandi. Tí verður hetta starvið býtt upp í tvey nýggj störv, sum kallast “performance rig-manager” og “asset rig-manager”.

Mikael Gren hefur fingið bjóðað starvið asset rig-manager, og hesum hefur hann tikið av. Hann flytir eisini av boriskipinum Deepwater Expedition á

tveir sokallaðar “jack-up” boripallar. Transocean hefur 8 jack-ups í India, og Mikael verður sostatt knýttur at tveimum teirra.

Transocean, sum er heimsins størsta veitingarfelag innan oljuvinnu, eigur 140 boripallar í alt og hefur 20.000 fólk í starvi.